

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen soruların **Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri ERSOY** tarafından anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99.maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ali KENANOĞLU

İstanbul Milletvekili

1538 yılında, Makedonya'nın Kalkandelen (Tetova) kentinde kurulan Harabati Baba Dergahı (Sersem Ali Dede Baba Tekkesi) Alevi-Bektaşî'ler tarafından asırlar boyu ibadet mekânı olarak kullanılmıştır. 2002 yılı itibariyle ise, Selefi gruplar tarafından gerçekleştirilen silahlı bir baskınla dergahın tamamına tekabül eden 24.000 m²'lik alan işgal edilmiş ve Alevi-Bektaşîler silah zoru ile dergahta türbelerin bulunduğu 80 m²'lik bir alanda ibadet etmek zorunda bırakılmışlardır. Bununla birlikte, dergahta bulunan post, çerağ gibi Bektaşîliğin kutsal simge unsurları dışarı atılmış ve peşi sıra da bir Alevi-Bektaşî dergahı olan Harabati Baba Dergahı'nın ibadet yeri olan meydan evine işgal ile birlikte hoparlörler takılarak ezan yayını başlatılmıştır. 2010 yılında gerçekleştirilen kundaklama ile Bektaşîlerin yaşadıkları türbelerde yangın çıkmış ve türbe yapıları ciddi hasar görmüştür.

2002 yılında dergahı işgal eden silahlı grubun üyesi olan ve dergahı ziyarete gelenlere birçok yerde savaştığı bir komando olduğunu ifade eden C.S., dergahtaki varlığını sürdürmekte ve hem dergaha ibadet etmeye gelen hem de dergahta faaliyet yürüten Alevi-Bektaşîler için ciddi bir tehdit teşkil etmektedir. İbadet etmek için dergaha gelen Alevi Bektaşîler ile birlikte yapıyı turistik amaçlı ziyarete gelen kişiler zaman zaman bu şahsın direkt saldırısına maruz kalmışlardır. Fakat, yaşananlara rağmen Makedon polisi bu saldırgan hakkında tutanak tutmanın ötesinde herhangi bir girişimde bulunmamıştır.

Makedonya İslam Dini Birliği, Makedon yetkili kurumlarına başvuruda bulunarak Harabati Baba Dergahı'nın kendilerinin bir birimi olduğunu belirterek adeta dergahtaki silahlı şahsın kendilerine çalışan bir tetikçi olduğunu itiraf etmiştir. Harabati Baba Dergahı'nda işgalci olan yapıyı birimi olarak addeden Makedonya İslam Dini Birliği, dergahın arazilerini parselleyip para karşılığı mezarlık yeri olarak satışa sunmaktadır.

Fakat, Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı TİKA, Makedonya İslam Dini Birliği'yle işbirliği yapmakta bir beis görmemiş ve gerçekleştirdiği işbirliğiyle dergahın mimarisinde yer alan Alevi-Bektaşîlere ait hafıza unsurlarını, izlerini yok edecek müdahaleleriyle dergahta "restorasyon" çalışmalarına başlamıştır. Bir diğer deyişle, TİKA, Makedonya İslam Dini Birliği ile ortak yürüttüğü restorasyon sürecinde bu grupların dergahtaki işgalci varlığına rağmen herhangi bir

- sorunla karşılaşmadan restorasyon faaliyetlerini sürdürebilmiştir. Bu süreç, Alevi-Bektaşilerin talep ve ısrarları sonucunda BM tarafından alınan, dergahın Alevi-Bektaşilere iade edilmesi yönündeki karara rağmen yürütülmüştür.

Tüm bunlarla birlikte, son günlerde Makedon devletine bağlı resmi kurumlar tarafından dergahta yürütülen kazı çalışmaları da yine göze çarpmaktadır. Kazının amacına ve mahiyetine ilişkin sorulan sorular ise kazı çalışmalarını yürüten kişilerce yanıtsız bırakılmıştır.

Bu sebeplerden ötürü, başta Makedonya'da ve bölgede yaşayan Alevi-Bektaşiler olmak üzere, dünya üzerindeki bütün Alevi-Bektaşiler için yaklaşık beş yüz yıl öncesine kadar uzanan geçmişiyle hafıza-mekan ve ibadethane olma özelliği taşıyan Harabati Baba Dergahı'nın, ortaya çıkan tablo itibarıyla, taşıdığı geleneğin korunabilmesinin ve bu geleneğin yeniden üretilebilmesinin koşulları her geçen gün yitip gitmektedir ve beş asrı devirmenin arifesinde olan bir toplumsal-tarihsel bellek bir çeşit kırım tehlikesiyle karşı karşıya bırakılmış durumdadır.

Bütün bunlar düşünüldüğünde,

- 1) Uluslararası kurumlar tarafından iade-i hak yönünde alınan kararlar ne sebeple TİKA tarafından yok sayılmakta ve restorasyon süreci işletilmeye devam etmektedir? Bakanlığınızın bu konudaki tavrı TİKA ile paralellik mi taşımaktadır?
- 2) TİKA da, icraatları ve ortaklıkları düşünüldüğünde, tıpkı Makedon İslam Dini Birliği ve bu birliğin silahlı üyeleri gibi, dergahı tümüyle Alevi-Bektaşilerin elinden alma çabası içerisinde midir?
- 3) İşgal sonucunda bölgeye yerleşen ve ziyaretçileri tehdit eden silahlı grubun üyesi C.S. ile TİKA arasında da herhangi bir ilişki ya da iş birliği söz konusu mudur?
- 4) TİKA'nın son günlerde yürütülen kazı çalışmalarıyla bir ilişkisi bulunmakta mıdır?
- 5) TİKA'nın bahsi geçen restorasyon faaliyetleri dikkate alındığında, TİKA eliyle Balkanlar coğrafyasında yaşayan Alevi-Bektaşilerin hafızasızlaştırılmasına yönelik bir girişim mi söz konusudur?